

Súd: Okresný súd Bratislava II
Spisová značka: 54C/14/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1222201002
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Husová
ECLI: ECLI:SK:OSBA2:2022:1222201002.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II sudkyňou JUDr. Zuzanou Husovou v sporovej veci žalobkyne X/ J. T.Á., L.. XX.XX.XXXX, P. J. L. V. XXXX/XX, XXX XX, X., Ž. X/ O. T., L.. XX.XX.XXXX, P. J.: I.. T. XXX/XX, XXX XX X., Ž. X/ O. T., L.. XX.XX.XXXX, P. J. D. X, XXX XX X., všetci zastúpení JUDr. Andrej Gara, advokát, IČO: 30 850 436, so sídlom: Štefánikova 14, 811 05 Bratislava proti žalovanej: Slovenská kancelária poisťovateľov, IČO: 36 062 235, so sídlom: Bajkalská 19B, 826 58 Bratislava, zastúpená: MGA IURIS s. r. o., IČO: 47 233 028, so sídlom: Cukrová 14, 811 08 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi 1/ sumu 11 700,00 Eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd vo zvyšku žalobu žalobkyne 1/ zamietá.

III. Žalobkyňa 1/ má nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 % zo sumy jej priznanej, s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 8 100,00 Eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V. Súd vo zvyšku žalobu žalobcu 2/ zamietá.

VI. Žalobca 2/ má nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 % zo sumy mu priznanej, s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozsudku.

VII. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 3/ sumu 8 100,00 Eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VIII. Súd vo zvyšku žalobu žalobcu 3/ zamietá.

IX. Žalobca 3/ má nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 % zo sumy mu priznanej, s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 21.02.2022 sa žalobcovia domáhali náhrady nemajetkovej ujmy (žalobkyňa 1/ vo výške 25 000,00 Eur a žalobca 2/ a žalobca 3/ každý vo výške po 15 000,00 Eur). Dňa 11.01.2020 v čase okolo 15.35 hod. došlo k dopravnej nehode. V dôsledku nehody X. I. T., L.. XX.XX.XXXX, ktorý bol dlhoročným partnerom žalobkyne 1/ a otcom žalobcov 2/ a 3/. Vinníkom dopravnej nehody bol vodič pán S. C., ktorý je aj vlastníkom motorového vozidla J. X, R.: L. XXX N., pričom vozidlo nebolo v čase nehody povinne zmluvne poistené. Okresný súd Zvolen trestným rozkazom zo dňa 25.08.2021, č. k. 2T/23/2021 rozhodol, že obvinený S. C. je vinný, že inému z neobľahosti spôsobil smrť, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona. Smrťou neobľahého došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov, a to konkrétne do práva na súkromie a rodinný život, ktoré sú chránené ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka.

2. K odôvodneniu výšky nemajetkovej ujmy bolo v žalobe uvedené, že neobľahý bol veľmi zručný, venoval sa stolárskej výrobe, avšak vedel nahradiť aj elektrikára či vodára. Často pomáhal susedom a známym, vo voľnom čase sa venoval hudbe, napriek veku bol mimoriadne aktívny. Všetci okolo ho mali radi. Čo sa týka žalobkyne 1/, bola životnou partnerkou neobľahého, s ktorým 20 rokov žili v spoločnej domácnosti. Spoločne hospodárili. Strata partnera je pre ňu veľkou ranou. Po jeho smrti sa psychicky zrútila. Ohľadne ujmy žalobcu 2/, ide o najstaršieho syna zosnulého. Pravidelne sa navštevovali, boli v každodennom kontakte, navzájom si pomáhali. Neobľahý mal veľmi pekný vzťah aj s vnučkou (dcérou žalobcu 2/) a motivoval ju najmä k hudbe. Žalobca 3/ je mladším synom zosnulého, pričom okrem toho spolu vyše 10 rokov pracovali, boli v každodennom kontakte. Hrávali spolu aj v kapele. S dcérou žalobcu 3/ mal taktiež pekný vzťah a podporoval ju k hudbe. Obaja synovia sa so smrťou ťažko vyrovnávajú.

3. Žalovaná sa vyjadrila k žalobe podaním zo dňa 15.03.2022. Nároky žalobcom tak, ako ich v konaní uplatňujú, nevznikli. Výška náhrady nemajetkovej ujmy nie je právnym predpisom nijak upravená. Pri posudzovaní nemajetkovej ujmy sú rozhodujúcimi závažnosť spôsobenej ujmy a okolností, za ktorých došlo k zásahu do osobnostných práv. Zo skutočností, na ktoré poukázali žalobcovia 2/ a 3/ vyplýva, že dlhodobo nežili so zosnulým v spoločnej domácnosti a ani jeden z nich nebol odkázaný na jeho výživu, ich vzťah nebol taký intenzívny ako u rodiča a maloletého dieťaťa. Náhradu nemajetkovej ujmy nemožno využívať na neprípustné obohacovanie. Ohľadne žalobkyne 1/ uviedla žalovaná, že hoci aj medzi partnermi dochádza k vytvoreniu významných emočných vzťahov a stratu partnera druhý vníma ako ťažkú, tieto vzťahy nedosahujú hĺbku a intenzitu vzťahov medzi partnermi tvoriacimi životné spoločenstvo so spoločnými deťmi. Žalovaná poukázala na zavinené porušenie preventívnych povinností zosnulým (konkrétne nepripútanie sa bezpečnostným pásom). Ďalej žalovaná odkázala na rozhodovacie činnosti súdov v obdobných veciach.

4. Žalobcovia v replike poukázali na to, že nie je dôvod pristupovať k dlhoročnej partnerke inak ako k manželke. Skutočnosť, že žalobkyňa 1/ nemala deti so zosnulým, nezmiernuje zásah do jej osobnostných práv. Pokiaľ ide o porušenie povinnosti byť pripútaný, táto podľa žalobcov nemala zásadný vplyv na predmetný prípad. Práve naopak je pravdepodobné, že k usmrteniu alebo minimálne k ťažkej ujme na zdraví by došlo aj v prípade, že by bol neobľahý I. T. pripútaný. Žalobcovia taktiež odkázali na rozhodovacie prax súdov. Navrhli vykonať výsluch žalobcov.

5. Žalovaná v duplike zdôraznila, že podľa skutkovej vety trestného rozkazu Okresného súdu Zvolen v dôsledku nepripútania sa bezpečnostnými pásmi I. T. narazil viacerými časťami tela opakovane a stredne veľkou silou o interiér vozidla a bol vymrštený z vozidla von. Ak by teda pripútaný bol, tak by k jeho vymršteniu a ani k opakovaným kontaktom s vnútornými časťami kabíny nedošlo. Sú to v prvom rade žalobcovia, ktorých zaťažuje dôkazné bremeno. Žalovaná navrhla vyžiadať trestný spis Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/23/2021.

6. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 28.07.2022. Právny zástupca žalobcu aj žalovaného sa pridržiali doterajších vyjadrení. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov.

7. Žalobkyňa 1/ pri svojom výsluchu uviedla, že sa to stalo už pomaly pred tromi rokmi, 11.01.2020. Bola to príšerná rana, nikto to nečakal, bol to zdravý človek, žili spolu v spoločnej domácnosti necelých 20 rokov, spolu hospodárili, bol dôchodca, žalobkyňa 1/ už tiež chcela ísť do dôchodku, ale v aktuálnej situácii si to nemôže dovoliť, musí ďalej pracovať. Chýba jej on ako človek aj jeho pomoc, má síce dvoch synov, ale oni majú svoje rodiny. Prežíva veľkú samotu. Staral sa o ich chatku, teraz musí vždy niekoho volať a platiť. Chýba jej najmä on ako človek, čakával ju doma, teraz sa vracia do prázdneho bytu. Zhoršil

sa jej zdravotný stav, musí ísť s tlakom do nemocnice. Ťažko sa to opisuje, keby bol chorý človek, tak sa s tým trochu ráta, ale takto je to hrozný šok. Nemá dojem, že by čas skutočne všetko zahojil. Veľmi ju zamrzelo, že C. sa ani neospravedlnil. Zúčastnili sa všetci traja (poznámka súdu: všetci žalobcovia) rekonštrukcie, tam bol prítomný aj on, neprejavil žiadnu úctu, pokoru.

8. Na otázky právnej zástupkyne žalobcov odpovedala žalobkyňa 1/, že nebohý bol veľmi zručný, pred časom mal aj stolársku dielňu a takú malú dielničku si poriešil aj na chatke. Všetko vedel opraviť, či to bola elektrina, voda, pomáhal aj susedom. Bol vitálny napriek vysokému veku. Okrem dôchodku mal aj občas brigády, išlo o menšie veci, ale aj to pomohlo. Jej finančná situácia sa po smrti nebohého zmenila k horšiemu, všetky poplatky teraz musí platiť sama. Kvôli tomu musí aj pracovať aj keď vek na to už má, že by mohla byť na dôchodku.

9. Žalobca 2/ pri svojom výsluchu vypovedal, že ich to veľmi ranilo, dovtedy viedli normálny život, pomáhali si, aj otec pomáhal jemu, veľa ho toho naučil, smeroval ho. Ťažko sa to opisuje. Chýba aj dcére žalobcu 2/. Ešte v ten deň ráno bol u neho, vymeriaval poličku pre vnučku, ale už sa nevrátil. Veľa ich toho naučil. Mrzí ho to, aj tá arogancia vodiča.

10. Na otázky právnej zástupkyne žalobcov uviedol žalobca 2/, že on alebo jeho dcéra boli v kontakte s otcom v podstate každý deň, pretože ju viedol k muzike, volali si v podstate každý deň buď žalobca 2/ niečo potreboval, nejaký nábytok alebo nejakú radu, alebo aj na druhej strane otec takisto potreboval od neho tiež nejakú radu ohľadne auta a náradia.

11. Na otázky právneho zástupcu žalovanej odpovedal žalobca 2/, že zo spoločnej domácnosti sa odsťahoval po základnej vojenskej službe, teda cca. v roku 1990. Jeho mama žije. V čase, keď sa odsťahoval zo spoločnej domácnosti už rodičia spolu nežili. Je ženatý 21 rokov, dcéra je dvadsaťročná. S manželkou sú obaja zamestnaní. Na otázku, či sa vzťahy v rodine po rozvoze rodičov zmenili odpovedal, že po rozvoze sa v podstate nezmenilo nič. Tie vzťahy boli rovnaké aj s otcom, aj s matkou. Vzťah bol intenzívny. Písali si, keď bol na vojne, vtedy mobily neboli.

12. Žalobca 3/ sa pri svojom výsluchu vyjadril, že jeho vzťah s otcom bol viac ako štandardný, vyše 21 rokov pracovali spolu v dielni, na každom projekte pracovali spolu, keď mu (otcovi) začalo ubúdať síl, prevzal firmu žalobca 3/, ale ďalej spolupracovali. Nanešťastie firma skrachovala, zachraňovali ju svojpomocne, dňom i nocou. Ukončili stolársku výrobu, každý si hľadal svoju prácu. Otec sa venoval prestavbe chalúpy. V tejto dielni, ktorú si tam spravil, si mal privyrábať aj žalobca 3/. Každodenne riešili rozpočty, pracovali do noci. Žalobca 3/ je tiež ženatý, má 1 dcéru - 14 ročnú. S jeho manželkou bol zosnulý takisto v kontakte, najmä cez víkendy. Otec ho viedol k hudbe, hrávali v spoločnej kapele, napr. na svadbách. Po jeho smrti sa kapela rozpadla, nebol už dôvod. Otec bol veľmi obľúbený aj vo Zvolene, každému ochotne pomáhal. Dostal množstvo kondolencií, ani na všetky nestíhal odpovedať. Ešte aj teraz mu hovoril majiteľ veľkej firmy vo Zvolene, že by ho (zosnulého) vedel zamestnať ako poradcu, s jeho skúsenosťami. Žalobca 3/ nechce nikoho obviňovať, môže sa stať všetko, ale C. sa zachoval ako „chrapúň“. Neozval sa nikomu, partnerke, rodine, nevyjadril ľútosť. A toto nepochopí, nevie odpustiť.

13. Na otázky právnej zástupkyne žalobcov uviedol žalobca 3/, že otec bol výborný šofér, Mal jedinou chybu, nezapol sa hneď po nastúpení do auta, ale až počas jazdy, ale na 100 % by sa zapol počas jazdy, aj žalobcu k tomu viedol.

14. Na otázku právneho zástupcu žalovanej odpovedal žalobca 3/, že zo spoločnej domácnosti sa odsťahoval otec (poznámka súdu, t.j. po rozvoze rodičov), nakoľko on vtedy ešte nemal asi ani občiansky preukaz.

15. Z titulu záverečného zhrnutia právna zástupkyňa žalobcov uviedla, že žalobcovia trvajú na svojich doterajších vyjadreniach, majú za to, že ich nárok na nemajetkovú ujmu bol riadne preukázaný, čo do podstaty aj výšky. Vzhľadom na nadštandardne blízky vzťah žalobcov k nebohému, pomoc zo strany nebohého žalobcom, spoločné remeslo, spoločné voľnočasové aktivity, ako aj kapelu, ktorú mal so synom, považujú nemajetkovú ujmu vo výške, v akej bola uplatnená, za adekvátnu. Súčasne dala do pozornosti, že v danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že vinníkom dopravnej nehody bol pán C. a nebohý nemohol žiadnym spôsobom dopravnej nehode zabrániť. Preto majú za to, že zodpovedným je vyslovene pán C.. Považujú podanú žalobu za dôvodnú a navrhujú, aby súd žalobe v celom rozsahu vyhovel a žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

16. Z titulu záverečného zhrnutia právny zástupca žalovanej povedal, že so žalobou v tej podobe, v akej sú uplatnené nároky, si dovoľuje nesúhlasiť. Napriek tomu, že žalovaná nespochybňuje zodpovednosť vodiča BMW za dopravnú nehodu, tak majú za to, že za zásah do osobnostných práv porovnateľne zodpovedá aj samotný nebohý. V tomto konkrétnom prípade je na mieste, aby okolnosť nepripútania sa bola zohľadnená vo výrazne väčšom rozsahu, ako uviedol súd v predbežnom právnom posúdení veci (poznámka súdu: 10 %). Pokiaľ ide o vzťahy medzi partnermi, ktorí majú spoločné deti, tieto sú nepochybne komplexnejšie, ako je to u partnerov bez spoločných potomkov. V prípade smrti jedného z rodičov totiž druhý rodič musí prirodzene suplovať aj rodičovský vzťah zomrelého rodiča vo vzťahu k spoločným potomkom. V tomto prípade žalobkyňa má aj svoju vlastnú rodinu, aj deti z predchádzajúceho vzťahu. Rovnako sa postupom času vyvíjajú aj vzťahy medzi rodičmi a ich deťmi. Najintenzívnejší vzťah medzi nimi je prirodzene v období maloletosti detí, postupom veku detí samozrejme dochádza k zmene tohto rodičovského vzťahu, keď tento je dopĺňaný inými vzťahmi. V tomto prípade obaja žalobcovia dlhodobo vedú vlastné domácnosti, majú svojich životných partnerov a aj potomkov. Záverom uviedol, že zákon o povinnom zmluvnom poistení zakladá priamy nárok poškodeného voči poisťovateľovi, resp. žalovanému, ale zároveň ukladá poškodeným aj povinnosť tieto nároky voči poisťovateľovi aj preukázať. Žalobcovia však v predsúdnom konaní vo vzťahu k žalovanému tieto svoje nároky nepreukázali a v konečnom dôsledku pristúpili k súdnemu uplatneniu nárokov ešte pred tým, ako uplynula zákonom stanovená 3 mesačná lehota, ktorú zákon ponecháva poisťovateľovi k tomu, aby uplatnené a preukázané nároky preveril (§11 ods. 6 zák. č. 381/2001 Z. z.). Túto skutočnosť by súd mal zohľadniť pri rozhodovaní o náhrade trov konania v prípade, ak sa prikloní k dôvodnosti žaloby.

17. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkaznými prostriedkami nachádzajúcimi sa v spise, konkrétne úmrtý list na čl. 18, obžaloba na čl. 19-20, trestný rozkaz na čl. 21-22, oznámenie o riešení škodovej udalosti na čl. 24, odpoveď Slovenskej kancelárie poisťovateľov na čl. 25, výzva na vyplatenie poistného plnenia na čl. 26-31, podací lístok na čl. 32-33, ako aj výsluchom všetkých troch žalobcov. Súd nevykonal dokazovanie vyžiadaním spisu Okresného súdu Zvolen, sp. zn. 2T/23/2021, nakoľko skutočnosti týkajúce sa trestného konania, najmä skutočnosť, že vinníkom dopravnej nehody bol pán S. C., ako aj skutočnosť, že zosnulý nebol v čase nehody pripútaný, neboli v konaní medzi stranami sporné. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k nasledovným skutkovým zisteniam:

18. V konaní nebolo sporné, že dňa 11.01.2020 došlo k stretu vozidla E.Y. S. C. s vozidlom I. T., pri ktorom došlo k usmrteniu I. T., že príčinou tohto stretu bola nesprávna technika jazdy S. C. a že vozidlo S. C. nebolo v rozhodnom čase povinne zmluvne poistené. Spornou zostala uplatnená výška nemajetkovej ujmy.

19. Z trestného rozkazu Okresného súdu Zvolen č. k. 2T/23/2021-387 zo dňa 25.08.2021, ako aj z nesporných tvrdení strán sporu súd zistil, že dopravnú nehodu spôsobil pán S. C. a to v dôsledku vysokej rýchlosti a nesprávnej reakcie na vchádzanie druhého osobného motorového vozidla Seat Alhambra, ktoré šoféroval nebohý. Vykonaným dokazovaním súd tiež zistil, že nebohý nebol v čase dopravnej nehody pripútaný bezpečnostným pásom.

20. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že zosnulý žil v spoločnej domácnosti so žalobkyňou 1/. Súd mal v konaní za preukázané, že došlo k pretrhnutiu rodinných väzieb a zásahu do práva na rodinný a súkromný život žalobcov. U všetkých žalobcov išlo o ťažkú ranu, pričom u žalobkyne 1/ sa smrť jej partnera okrem citovej oblasti prejaví aj vo sfére finančnej. Deklarované zhoršenie zdravotného stavu u žalobkyne 1/ preukázané nebolo. Súd mal za preukázaný silný citový vzťah žalobcov 2/ a 3/ voči nebohému, ako aj ich každodenný intenzívny kontakt s otcom.

21. Po právnej stránke súd vec posúdil nasledovne:

22. Podľa § 11 zák. č. 40/1964 Zb., Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

23. Podľa § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky

týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

24. Podľa § 16 Občianskeho zákonníka, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

25. Podľa § 24 ods. 2 písm. b) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „Zákon o PZP“), kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

26. Podľa § 24 ods. 3 Zákona o PZP, poškodený má právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa odseku 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona.

27. Podľa § 24 ods. 5 prvej vety Zákona o PZP, kancelária poskytuje poškodenému poistné plnenie podľa odseku 2 za rovnakých podmienok, za akých poskytuje poistné plnenie poisťovateľ podľa tohto zákona.

28. V zmysle § 11 ods. 6 Zákona o PZP, poisťovateľ je povinný bez zbytočného odkladu začať prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie a do troch mesiacov odo dňa oznámenia poškodeného o škodovej udalosti a) skončiť prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie a oznámiť poškodenému výšku poistného plnenia, ak bol rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie a nárok na náhradu škody preukázaný, b) poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odmietol poskytnúť alebo pre ktoré znížil poistné plnenie alebo poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie k tým uplatneným nárokom na náhradu škody, v ktorých nebol v ustanovenej lehote preukázaný rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie a výška poistného plnenia; písomné vysvetlenie sa považuje za doručené dňom, keď ho poškodený prevzal, odmietol prevziať, alebo dňom, keď ho pošta vrátila ako nedoručené.

29. V zmysle § 150 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z., Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

30. Podľa § 191 ods. 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

31. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

32. Aplikáciou citovaných ustanovení na zistený skutkový stav dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba je v časti dôvodná.

33. Súd mal v konaní preukázanú aktívnu vecnú legitímáciu žalobcov, ktorí boli partnerkou a synmi zosnulého a existenciu neoprávneného zásahu do práva žalobcov na súkromie a ochranu rodinného života; ujmu, ktorá žalobcom vznikla, by za daných okolností na ich mieste každá iná fyzická osoba tiež považovala za ujmu objektívne závažnú.

34. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej, túto otázku už súdna prax jednoznačne vyriešila. Súd prvej inštancie odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo 1/2016, zo dňa 31.7.2017, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018, ako aj rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/12, v ktorom tento vyslovil záver, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Vzhľadom k tomu, že vozidlo nebolo v čase nehody povinne zmluvne poistené, je pasívne vecne legitímovaným subjektom žalovaná.

35. Súd sa nestotožnil s procesnou obranou žalovanej, že žalobcovia v predsúdnom konaní vo vzťahu k žalovanému svoje nároky nepreukázali a v konečnom dôsledku pristúpili k súdnemu uplatneniu nárokov ešte pred tým, ako uplynula zákonom stanovená 3-mesačná lehota, ktorú zákon ponecháva poisťovateľovi k tomu, aby uplatnené a preukázané nároky preveril. Súd mal z Výzvy na vyplatenie poistného plnenia na č. I. 26 preukázané, že žalobcovia vyzvali žalovanú na zaplatenie nemajetkovej ujmy. Z podstaty nemajetkovej ujmy ako nároku je totiž podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že poisťovňa nemá ako prešetriť rozsah svojej povinnosti poskytnúť poistné plnenie. Totiž aj v prípadnom súdnom konaní ide o nárok, ktorého výška je v diskrečnej právomoci súdu a ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka určuje len dve kritériá: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Zohľadňuje sa samotný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochrane osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčíslieť, nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani odškodniť nedá.

36. Pokiaľ ide o výšku uplatneného nároku, zastáva súd názor, že túto si žalobcovia uplatnili v nadpriemernej výške s ohľadom na aktuálnu rozhodovaciu prax súdov Slovenskej republiky (žalobkyňa 1/ vo výške 25 000,00 Eur a žalobcovia 2/ a 3/ každý vo výške 15 000,00 Eur). Ďalej má súd za to, že neboli preukázané také skutočnosti, ani osobitné okolnosti prejednávanej veci, ktoré by odôvodňovali vyhovieť žalobe v celosti.

37. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za stratu života blízkeho človeka, pretože túto stratu nie je možné ničím nahradiť. Slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy v citovej oblasti a je aj určitou satisfakciou za násilné prerušenie rodinných väzieb. Súd musel prihliadnuť na to, aby došlo k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj na požiadavku nezneužívania tohto inštitútu na neprípustné obohacovanie. Priznané zadosťučinenie zároveň nesmelo pôsobiť likvidačne vo vzťahu k povinnému subjektu a muselo zodpovedať zásade proporcionality.

38. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou s prihliadnutím na zákonné kritériá, a to kritérium závažnosti vzniknutej ujmy a kritérium okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s obsahom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. Obe kritériá vo vzájomnej súvislosti poskytujú súdu v rámci voľnej úvahy možnosť pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia v súlade s princípom spravodlivosti a proporcionality prihliadnuť na všetky skutočnosti, výsledkom ktorých bol vznik ujmy.

39. Občiansky zákonník nestanovuje pre civilnú sankciu za zásah do osobnostných práv okrem vyššie uvedených objektívnych predpokladov žiadne subjektívne predpoklady na strane pôvodcu zásahu. Ľudský život je najvyššia hodnota, od ktorej sa odvodzujú ostatné hodnoty, preto je súd toho názoru, že poskytnutá satisfakcia musí byť aj účinná, a to nielen vo vzťahu k osobe povinnej, teda pôvodcovi zásahu, ale najmä vo vzťahu k žalobcom ako subjektom dotknutým zásahom. Takýmto protiprávnym zásahom do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou. Smrť blízkeho rodinného príslušníka je vždy mimoriadnym zásahom do osobnostných práv, mimoriadnosť zásahu je daná už samotným usmrtením.

40. Na strane poškodenej osoby je potrebné skúmať predovšetkým intenzitu vzťahu medzi žalobcom a zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, hmotnú alebo inú závislosť pozostalých od zomrelého, poskytnutie inej formy satisfakcie pozostalým či ďalšie okolnosti, ktoré by bolo potrebné pre špecifickosť vzájomných vzťahov či vzniknutej situácie v rámci individualizácie osobitosti ujmy spôsobenej v konkrétne prejednávanej veci zohľadniť. Napriek vyššiemu veku zosnulého mal súd za preukázané, že žil aktívne, naďalej sa venoval, čo aj v menšej miere aj pracovnej činnosti, trávil čas s rodinou a mal početné voľnočasové aktivity. Bol zdravý a vitálny.

41. Vo vzťahu k žalobkyni 1/ síce nie je možné hovoriť o finančnej závislosti, ale súdu je z vykonaného dokazovania zrejmé, že okrem citovej stránky, opory, ktorú stratila v nebohom, vyplývajúcej z dlhodobého vzťahu, utrpela aj po stránke finančnej. Nebohý poberal dôchodok a dokázal si vďaka svojim schopnostiam privyrobiť, naopak teraz znáša všetky výdavky spojené s domácnosťou sama žalobkyňa 1/. Strata životného partnera je nepochybne stratou pomoci (aj finančnej) a podpory, s následnou nemožnosťou vo veku žalobkyne, túto plnohodnotne nahradiť. Súd mal za preukázané, že medzi zosnulým a žalobkyňou 1/ bol pevný dlhodobý vzťah a zhodne so žalobcami konštatuje, že nie je dôvod na odlišovanie dlhoročného partnerského vzťahu od manželského spolužitia, prípadne zohľadňovať, či pár spolu mal deti. Intenzita vzťahu medzi dvomi osobami je vždy individuálna a nemožno ju zovšeobecňovať. Súd dospel k záveru, že žalobkyňa 1/ utrpela veľkú stratu, ktorú aj v súčasnosti, po vyše 2,5 roku od udalosti intenzívne prežíva.

42. Pokiaľ ide o žalobcov 2/ a 3/, súd mal za preukázané, že vzťah medzi zosnulým a oboma synmi bol veľmi intenzívny, boli v každodennom kontakte, žalobca 3/ s otcom tiež dlhé roky pracoval a hral v kapele. Napriek tomu, že žalobcovia 2/ a 3/ sa logicky osamostatnili a nežili s otcom v spoločnej domácnosti, ich vzťah považoval tunajší súd za veľmi hlboký. Súd samozrejme v konaní zohľadnil, že žalobcovia 2/ a 3/ sú dospelí a v produktívnom veku, teda výživou na otca odkázaní neboli. U žalobcov 2/ a 3/ došlo k nesmierne vážnej ujme spočívajúcej v strate rodiča, čím sú do budúcnosti ochudobnení o rodinný život a ochudobnení aj po citovej stránke, pričom ide o stratu nezvratiteľnú. Z výsluchov žalobcov 2/ a 3/ súd dospel k záveru o previazanosti s otcom, ktorý ich celý život smeroval.

43. Protiprávnym zásahom do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra.

44. Pokiaľ ide o okolnosti na strane zodpovedného subjektu, do úvahy prichádza aj hodnotenie faktorov ako postoj osoby zodpovednej za úmrtie blízkej osoby, dopad udalosti na duševnú sféru tejto osoby, majetkové pomery zodpovedných osôb, mieru zavinenia, spoluzavinenie usmrtenej osoby. Súd pri posudzovaní výšky priznanej nemajetkovej ujmy vzal do úvahy aj to, že k dnešnému dňu nedošlo k satisfakcii vo forme ospravedlnenia vodiča pána Malatinca voči žalobcom, ktorý ani pri stretnutí so žalobcami v rámci úkonov trestného konania neprejavil žiadnu ľútosť, či pokoru, žiadnym spôsobom sa im nesnažil ospravedlniť.

45. Súd sa stotožnil s procesnou obranou žalovanej, že zosnulý nebol počas jazdy pripútaný bezpečnostným pásom a zohľadnil spoluúčasť vo výške 10 % (v súlade s rozhodovacou praxou súdov, viď napríklad rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/78/2021 zo dňa 04.05.2022). Súd nemal dôvod odkloniť sa od svojho prezentovaného predbežného právneho posúdenia, keď napriek tvrdeniam žalovanej v prejednávanej veci nevzhliadol žiadny dôvod, ani okolnosti hodné osobitného zreteľa, aby okolnosť nepripútania sa bola zohľadnená vo výrazne väčšom rozsahu. Súčasne súd prvej inštancie ohľadne tvrdenia žalobcu 3/, že otec by sa bol počas jazdy naisto pripútal, zhodne s názorom právneho zástupcu žalovanej konštatuje, že ide o špekuláciu, respektíve ničím nepreukázanú domnienku žalobcu 3/.

46. Ako je zrejmé z množstva rozhodnutí súdov, na ktoré obe sporové strany poukazovali v priebehu konania, súdna prax ohľadne výšky prisudzovanej náhrady nemajetkovej ujmy je značne rozdielna. Súd prvej inštancie poukazuje na rozhodnutie tunajšieho súdu sp. zn. 15C/337/2015 zo dňa 04.05.2017, ktorým súd priznal žalobkyni 1/ ako manželke 10 000,00 eur a žalobcom v 2/ a 3/ rade ako dospelým deťom každému po 5 000,00 Eur (poznámka súdu: spoluzavinenie v tejto konkrétnej veci 15C/337/2015 bolo z dôvodu podnapitosti zosnulého súdom ustálené na 50 %), pričom toto rozhodnutie už bolo aj potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/66/2018 zo dňa 16.06.2021. Ďalej v konaní vedenom Okresným súdom Lučenec pod sp. zn. 10C/2/2019 priznal súd prvej inštancie náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15 000,00 Eur manželovi, ktorý zo zosnulou žil v harmonickom zväzku od roku 1975 a dospelým deťom nežijúcim s rodičmi v spoločnej domácnosti každému po 9 000,00 Eur (bez prítomnosti spoluzavinenia, pričom Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd tento rozsudok potvrdil rozsudkom sp. zn. 15Co/79/2021 zo dňa 23.06.2021).

47. Na základe vyššie uvedeného súd prvej inštancie ustálil, že v prejednávanej veci je primerané priznať žalobkyni 1/ sumu 13 000,00 Eur a žalobcom 2/ a 3/ sumu 9 000,00 Eur. Z týchto súm súd odpočítal 10 % za spoluúčasť zomrelého, preto zaviazal výrokom I. žalovanú na zaplatenie žalobkyni 1/ sumu 11 700,00 Eur a výrokom IV a VII. zaviazal žalovanú žalobcovi 2/ a žalobcovi 3/ zaplatiť sumu 8 100,00 Eur a výrokmi II, V. a VIII. žalobu vo zvyšku zamietol.

48. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy. I keď CSP nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP (účinnému do 30.06.2016), ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 O.s.p., zásadu úspechu vo veci treba uplatňovať aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V takýchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, keď ho nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Keďže rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, súd žalobcom priznal plnú náhradu trov konania (z prisúdenej sumy a nie zo sumy požadovanej v žalobnom petite), aj keď mali vo veci v zásade úspech len čiastočný. Súd poukazuje na obdobné stanoviská odvolacích súdov vid' napríklad rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/267/2016 zo dňa 11.05.2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/352/2017 zo dňa 15.08.2018, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/188/2019 zo dňa 25.11.2020. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcov, aby svoju ujmu podceňovali len preto, aby potom nemuseli hradiť trovy konania, pričom pri rozhodovaní o náhrade trov v takýchto prípadoch treba rozlišovať čo je základné a čo sprevádzajúce (porovnaj nález ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 170/99). Za základ sa pritom považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca (porov. Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.)

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na Okresný súd Bratislava II v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má uvedenú vadu, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.